

عنوان مقاله:

استراتژی نظامی در امپراتوری ساسانی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی، دوره 13، شماره 3 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

احسان خونساری نژاد - دانشجوی کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

سید مهدی موسوی کوهپیر - دانشیار گروه باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

سرور خراشادی - استادیار گروه باستان شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بحث در ارتباط با برنامه ریزی، اجرای صحیح و کارآمدی استراتژی های یک حکومت، همچون تعریف واژه استراتژی کار بسیار دشواری است. داشتن قوای نظامی نیرومند و بهره مندی از انواع جنگ افزارهای کارآمد و روزآمد، همواره یکی از آرمان های حکومت ها در طول تاریخ بوده است. نظام های حاکم بر ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده اند و سرمایه های مالی و انسانی خود را برای نیل به این اهداف به کار برده اند. پادشاهی ساسانی، آخرین حکومت ایرانی دنیای باستان پیش از حمله اعراب که از نظر وسعت جغرافیایی پس از شاهنشاهی هخامنشی، پهناورترین و قدرتمندترین دولت حاکم بر ایران بود، در بسیاری از جنبه های نظامی پیشرفته تر از حکومت های پیش از خود بود؛ اما ساسانیان بدون برنامه ریزی های دقیق استراتژیک نمی توانستند چنین موفق در مسائل نظامی ظاهر شوند. حال پرسش این است که ساسانیان در راستای حفظ و تداوم حکومتشان چه استراتژی نظامی را اتخاذ کرده بودند؟ پرسشی که پاسخ بدان را می توان در انواع استراتژی های کلان، بلندمدت و کوتاه مدت آنان خلاصه کرد. اگرچه استراتژی بسیار متخاصمانه حکومت ساسانی چندان با تئوری های امروزی هماهنگ نیست، اما در دوران بسیار متزلزل باستان متاخر، مفید و کارآمد بوده است. بدون داشتن این استراتژی کلان، پادشاهان ساسانی نمی توانستند به تعداد بی شماری پیروزی بادوام و چشمگیر دست یابند. آنها همچنین از طریق کاربرد این استراتژی جایگاه خاندان سلطنت را در میان اشرافیت سنتی (خاندان های فئودال)، روحانیان، جنگ آوران، بزرگان و غیره حفظ و تقویت نمودند. در این جستار برآنیم تا با رویکرد توصیفی- تطبیقی- تحلیلی در پرداختن به پرسش مطروحه، انواع استراتژی و تاکتیک های ساسانیان را تبیین کرده و نقش آنها در قدرت، ضعف، دوام یا زوال امپراتوری را بررسی کنیم. نتیجه این جستار به طور کلی کارآمدی انواع استراتژی و تاکتیک های ساسانیان را در ادوار اولیه و میانه این حکومت نشان می دهد؛ اما خطاهای استراتژیک برخی پادشاهان در اواخر دوران ساسانی و چند سده پافشاری در ادامه و تکرار استراتژی کلان موجبات تضعیف حکومت را فراهم آورد.

کلمات کلیدی:

ساسانی، استراتژی، تاکتیک، نظامی، روم شرقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1409150>

